

MÜSİLAJSIZ MARMARA STK ÇALIŞTAYI RAPORU

11 MAYIS 2022

ÇALIŞTAY AKIŞI

Oturum 10:30-11:30

Aylin GEZGÜÇ - Marmara Denizi'ne Etkimiz ve Çalışmalarımız

Dr. Neslihan ÖZMAN - Marmara Denizi ve Marmara Bölgesinin Biyojeokimyasal Madde Çevrimindeki Yeri

Mustafa ÖZKUL - MBB ve Sivil Toplum

Savaş KARAKAŞ - Bir Umut Marmara Belgeseli

Olcay UNGUN - Müsilaj Sorunu ve Marmara'nın Geleceği Çalıştay Raporu

Oturum 11:35-12:45

Çalışma Grupları:

Deniz Yaşamı ve Biyoçeşitliliği Koruma

Tarım ve Gıda

İklim Değişikliği

Oturum 12:50-13:30

Çalışma Belgelerinin Sunumu

Yol Haritası

Atacağım İlk ADIM

AMAÇ VE KAPSAM

**Amacımız, Marmara Denizi ve onunla birlikte tüm denizlerimizi
yaşanır kılmaktır.**

**Gerçekleştireceğimiz faaliyetler ile Marmara Denizinde tüm canlıların yaşam
hakkı için sürdürülebilir, döngüsel ve adil yapının kurgulanması ve
sağlanması; uygulama ve kültür olarak benimsenmesi ise nihai hedefimizdir.**

Projelerimiz

1. İletişim Faaliyetleri

Marmara Denizi Sözcüleri

Medya&Sosyal Medya Kampanyaları

2. Onarıcı Faaliyetler

İyi Tarım, İyi Gıda

Karbon Offset

3. Ölçme ve İzleme

Etki Ölçümlemesi

4. Marmara Denizi Dostu

Marmara Denizi Dostu Mutabakatı

5. Yaygınlaştırma Faaliyetleri

“Çocuk İşi!” Yeşil Bayrak Yarışı

STK Çalıştayı

Çalıştaya Başlarken;

Marmara Denizi Sizin İçin Ne İfade Ediyor (üç kelime ile)

ÇALIŞTAY ÇIKTILARI

DENİZ YAŞAMI VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA ÇALIŞMA GRUBU

KATILIMCILAR:

- Akdeniz Koruma Derneği
- İzmir Ekolojik Denge Derneği
- Neslihan Özman
- WWF-Türkiye
- İstanbul Ekoloji Kulübü
- Saros Gönüllüleri

DENİZ YAŞAMI VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA ÇALIŞMA GRUBU

Önemli Noktalar

Saptanan İhtiyaç Alanları

- Müsilaj ile birlikte insanlar denize bakmayı öğrendiler, bunu lehimize kullanabiliriz.
- STK'lar **halkı bilinçlendirme** sürecinde en önemli paydaşlarımız. STK'ların birlik içinde **omuz omuza çalışması** değerli.
- Eş zamanlı olarak, benzer konseptte birçok yerde faaliyetler yapılabilir.
- Dilde, **teknik terimlerden uzak** bir anlatıma özen göstermeliyiz.
- MBB, Meslek Odaları gibi aracı kurumların destekçi olması iyi olacaktır.
- **Fitoplankton biyoçeşitliliğinin** raporlanması önemli.
- Kritik **verilerin izlenmesi ve paylaşılması** gerekli.

DENİZ YAŞAMI VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİ KORUMA ÇALIŞMA GRUBU

Önemli
Noktalar

Ortak akıl oluşturulması için konuşulması önemli görülen sorular:

- STK'ların **izleme verilerini**, **taahhüt** ve **yaptırım** çalışmaları için nasıl düzenleyebilir ve kullanabiliriz?
- **Bireysel farkındalık** ve **karar vericileri** sürece katmak için verileri uygulama alanında nasıl kullanabiliriz?
- **Platform** olmak gerekir mi? Artıları ve eksileri neler olur?
- Neden Marmara Denizi'nde **belirli türler kaldı**?

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMA GRUBU

KATILIMCILAR:

- Sürdürülebilirlik Adımları Derneği
- DYD
- Yeşil Düşünce Derneği
- Ekolog Derneği
- Change.org

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMA GRUBU

“Göz göre göre denizi öldürdük.
Göz görmeyince gönül
katlanıyordu belki de ama artık
Marmara Denizi öldüğünü
gösteriyor.”

Önemli Noktalar

- Meselenin **her ucundan birilerinin katkı sağlaması** meselenin dayanıklılığını artırmak için önemli.
- **Bireysel etkilerin**, belediyeler ile görüşmelerde daha aktif olması sağlanabilir.
- Ciddi **yaptırımların gelmesi** önemli bir ihtiyaç.
- **Eğitim ve farkındalık** çalışmaları ilk adım olabilir.
- Var olan iletişimi daha büyük hale nasıl getirebiliriz konusunda ortak akıl çalışmak değerli.
- Endüstri alanında **pozitif etki için sorumluluk** alınması önemli.
- İklim krizine yönelik yapılan çalışmalar aslında şirketlerin hammadde giderlerinin de azalmasını sağlıyor. Bu konuda farkındalık kazandırmak ve **yönetim sistemleri kurmak** önemli ihtiyaçlardan.

Çalıştay sorusu: Müsilaj ve Deniz Kirliliği ile bağlantılı çalışma alanlarınız var mı, bu konular kurumunuzun gündeminde mi ?

Sürdürülebilirlik Adımları Derneği	• Kirlilik ve iklim krizi • İş dünyasının pozitif etkisini arttırmak • Sürdürülebilirlik alanında çalışacak yeni liderler yetiştirmek • "Barınak" belgeseli : Su ekosistemlerinin yaşadığı tahribat ve güçlendirilmesi için yapılabilecek çalışmalar ele alındı. • Sürdürülebilirliğin Sorumlu Mühendisleri: Hala devam etmekte olan bir proje. • Sanayide-iş dünyasında dönüşüm yaratacak gençlere alan açmak hedefleniyor. • Fabrikalarla beraber Çözümler Atölyesi yapıyoruz. Farklı odak alanların sorunlara çözümler üretim uygulamaya geçiriyoruz.
DYD	• Çevre yönetim sistemlerine farkındalık yaratmaya çalışılıyor. • Ekolojik ürün, sıfır atık, enerji tasarrufu green deal odağında şirketlere aktarılıyor. • İhracatçı birlikleriyle temas kuruluyor. (Tekstil, kimya) • Tekstildcilerle yakın zamanda eğitim çalışmaları yapılacak.
Ekolog Derneği	• Mersin'de bulunan dernek, Akdeniz'deki durum nedir, müsilaj oluşumu Ege'ye yayılıyor mu gibi soruların cevaplarını ODTÜ üzerinden takip ediyor. • Marmara'da da üstlerine düşen sorumluluğu almaya hazırlar. • Marmara'daki çalışmaların negatif etkilerinin Akdeniz'de de olmaması için çalışmalar takip ediliyor.

Çalıştay sorusu: Müsilaj ve Deniz Kirliliği ile bağlantılı çalışma alanlarınız var mı, bu konular kurumunuzun gündeminde mi ?

Change.org	• Marmara ekosistemi ölürken toplumun ilk endişelendiği nokta “balık yiyemeyecek miyiz?!” oldu. • Change.org bünyesinde de iklim ve çevre alanında kampanyalar var.
Yeşil Düşünce Derneği	• Yeşil politika savunuculuğu yaparak Marmara Denizi’ne dolaylı olarak dokunuyorlar. • Doğa hakları çalışma grupları yeni kuruldu. • Emisyon ve kirlilik azaltımı, adil dönüşüm alanlarında çalışılıyor.

Olası Bir STK Ağından Beklentiler

- Yereli güçlendirecek bir sistem
- Çalışma sisteminin en başında ayrıntılı tanımlanması, görevlerin net dağıtılması.
- Çalışmalar hakkında düzenli bilgilendirme, sorunların büyümeden çözülmesi için oluşturulmuş mekanizmalar.
- Ortak karar alınması. Bağımsız düşüncelere alan tanınması ama beraber hareket edilmesi
- Geliştirilen söylemlerin aksiyona geçirilmesi
- Yaratılan etkinin ölçülmesi
- Çalışma takviminin oluşturulması

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMA GRUBU

Önemli Noktalar

Saptanan İhtiyaç Alanları

Birbirimizden haberdar olma (kim neler yapıyor)

Yeşil politikaların oluşturulmasının savunuculuğunu yapmak

Güç birliği ve etki alanını genişletmek

Devlet tarafında politika oluşumunu etkileyecek adımlar atmak (Yeşil-sürdürülebilir politikalar)

Şirketlerde farkındalığı arttırma (Üretim ve İK)

Denizle ve doğayla olan bağıımızı tüketim odaklılıktan uzaklaştırmak

Yerel idarelere etki edebilecek bir ağ kurmak

Denizlerimizi bir bütün olarak görerek hareket etmek

Gençlerin güçlendirilmesi

Endüstri liderlerinin (karar vericilerin) kaynak optimizasyonu ve insan kaynakları politika süreçlerinin gözden geçirilmesi

Slogan belirlenmesi ve tüm paydaşların bu sloganı benimsemesi

Sivil, sanayi ve yerel yönetimlerin harekete geçmesi için çağrı yapılması

Kimleri Yanımıza Almalıyız

YGA

İKAMİD

Kimya Sanayicileri
Derneği

MBB

PERYÖN

OSD

İhracatçılar Birlikleri

Belediyeler

TARIM VE GIDA ÇALIşMA GRUBU

KATILIMCILAR:

- Fazla Gıda
- Gıda Kurtarma Derneği
- Çöpüne Sahip Çık Vakfı

Çalıştay sorusu: Müsilaj ve Deniz Kirliliği ile bağlantılı çalışma alanlarınız var mı, bu konular kurumunuzun gündeminde mi ?

Fazla Gıda	• Müsilaj ve Deniz Kirliliği gündemlerinde yer alıyor. • Gıda atıklarının da kirlilikte etkisi önemli.
Çöpüne Sahip Çık Vakfı	• Atık ile ilgili farkındalık oluşturmak amaçlanıyor. • Sosyal çalışma en önemli çalışma alanlarından. • Şu anda da mikroplastik konusu gündemlerinde. Kara katı atık kaynaklı deniz kirliliği çalışmalarında yer alıyor. • Müsilajda katı atığın etkisi konuşulmalı.
Gıda Kurtarma Derneği	• Gıda atık ve kayıplarının önlenmesi için savunuculuk, farkındalık ve kapasite geliştirme çalışmaları yapılıyor. • İklim değişikliğinde gıda atıklarının payı %8-10. • Gıda Kurtarma Derneği, katı atığın önlenmesi için ölçülebilir olması adına derin bir çaba içerisinde. Bu konuda, atık veri tabanının oluşturulması, organik ve inorganik atık tabanlarının da yine değerlendiriliyor olması önemli görülüyor.

“Hem sivil hem de resmi alanda bu denizi yöneteceğimiz platformun netleşmesi gerekiyor ”

TARIM VE GIDA ÇALIŞMA GRUBU

**“Yıllarca Marmara'yı hiçbir
şeyle bile doldurmasak
hafriyat atıkları ile
doldurduk. Bunun da müsilaj
ile ilgili olduğunu
düşünüyoruz.”**

Saptanan İhtiyaç Alanları

Atık yönetiminin anlık izlenebilir, dijital platformlara taşınması

Döngüsellliği konuşmak

Herkesin bir araya gelebildiği, toplu bir şekilde meseleyi tartıştığımız ortamların oluşması

Marmara Denizi özelinde hukuki bir platform oluşturulması

Yerel paydaş görüşlerinin alınması ve paydaşların konuyu sahiplenmesi

Atığı oluşmadan evvel ortadan kaldırmının ana yaklaşım olması

Hem belediyelerin hem yerel STK'ların yüksek katılımı

Kamu kuruluşlarının daha fazla katılımı

Ortak bir akıl, multidisipliner bir yaklaşım ve çok tabanlı bir söylem

Marmara Denizi özelinde yerel paydaşlar ve kamu kuruluşları ile STK'lar öncülüğünde bir araya gelmek ve birlikte yola çıkmak. Örgütlenmenin yerelden ilerlemesi ve eylem planının oluşturulması

Denize giden atığı azaltmak için bir çalışma yapılması

Kurumların bu gündem etrafında birleşebilmesi

Yetki ve hareket kabiliyetlerinin gözden geçirilmesi

Atılacak somut adımların çıkarılması

Yerelde de çeşitli önlemler alınması ve önlemlerin takibi, arıtma tesislerine şartlar konulması ve yeni çağa uygun atık yönetim sistemleri düzenlenmesi

TARIM VE GIDA ÇALIŞMA GRUBU

“Bir başkasının hammaddesi
halen atık toplama
merkezlerine gönderiliyor.”

Saptanan İhtiyaç Alanları

Marmara'da çok ciddi bir tarım etkinliği var. Tarımda ciddi bir azot yükü var. Tarım girdileri de görülebilmeli. Konvansiyonel tarım yapıldığı sürece Marmara'yı kurtarabiliriz demek güç.

Kimyasal gübre kullanımı konusunun konuşulması

Yerelde denetim mekanizmaları olmalı. Ulusal tarım politikasının bütüncül bir şekilde ele alımı ve bunu teşvik edecek sistemlerin olmasıYeşil mutabakat sürecinin önemli fırsatlarının değerlendirilmesi

Bölgenin tarımsal, ekonomik değeri de ortaya konulmalı

Süreç sadece Marmara olarak da ele alınmamalı. Marmara bir iç deniz, etkileşimde olduğu karasal bir alan ve diğer denizler de var. Bütüncül yönetilmesi gerekiyor.

Vahşi sulama yerine damla sulama sistemi kullanılmasıyleştirmeler için çiftçinin bilgilendirilmesi

Hem sivil hem de resmi alanda bu denizi yöneteceğimiz platformun netleşmesi gerekiyor

Tüm uzmanların içinde bulunduğu olası bir STK ağı (Psikoloji, sosyoloji, ekonomi, kadın, çocuk gibi birçok alan konuyla ilgili)

Tarımı destekleyen politikaların teşvik edici ve destekleyici olması

Marmara'da tarım, gıda, çevre ile ilgilenen STK'ların envanteri çıkartılıp, platforma davet edip, katılımını sağlamak STK alanında yerel STK'ların ihtiyaçlarını söylemesi

Marmara'da kimin hangi konudan ve ne şekilde yetkili olduğuna dair netleşmek

Havzanın tamamının yönetilmesi ile ilgili planlamalar gerekli

Nerede ne kadar atıksu arıtma tesisine ihtiyacımız olduğunun saptanması

ÇALIŞTAY SONRASINDAKİ SÜREÇ

EN ÖNCELİKLİ İHTİYAÇ OLAN ADIMLAR

Deniz Yaşamı ve Biyçeşitliliği Koruma

Eş zamanlı, ortak ve
sade mesajlar vermek

Güven alanı oluşturmak

Sorunda herkesin payı
olduğunu anlatmak

Tarım ve Gıda

Tarımda iyileştirici
uygulamalar için
eylem planı
oluşturmak

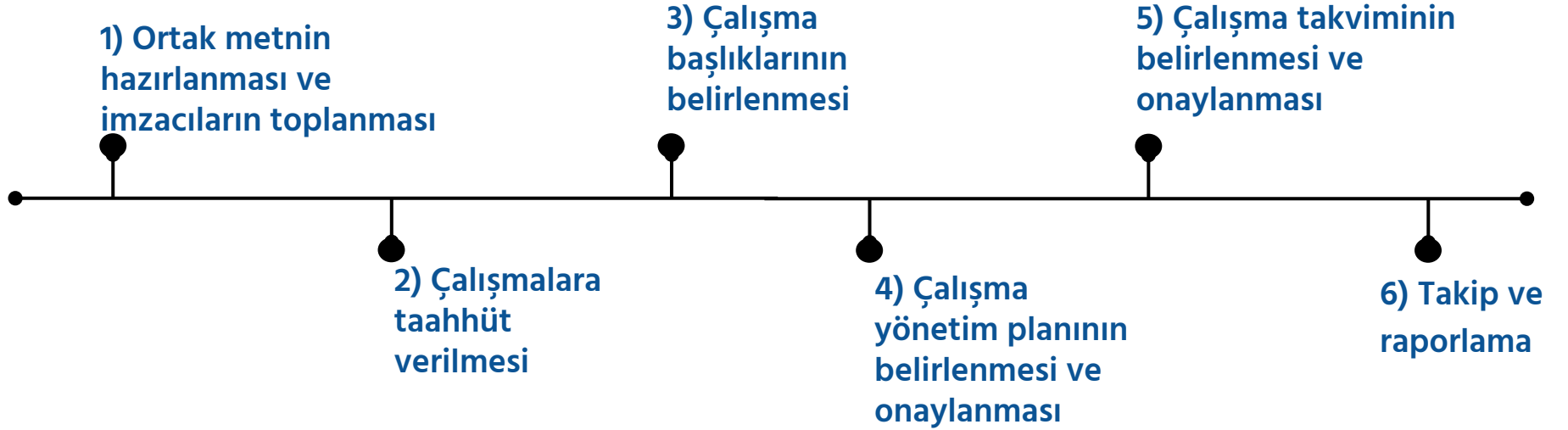
Atık yönetiminde yeni
çağın ihtiyaçlarını
duymak

İklim Değişikliği

Call To Action
İletişimi
kuvvetlendirmek

Ortak slogan
oluşturmak ve
yaygınlaştırmak

YOL HARİTAMIZ

MUTABAKAT ÖNERİLERİ

STK Mutabakat Önerileri

- 1-) Ölçme ve izleme çalışmalarına destek,
- 2-) Bilgi paylaşımı,
- 3-) Bilgi duyurulması,
- 4-) Yereldeki STK'lar ile iletişim,
- 5-) Yereldeki STK'ların ihtiyaçlarına sözcü olmak
- 6-) Yereldeki STK'ları desteklemek
- 7-) Ortak çalışmalara destek sunmak
- 8-) Meselenin gündeme getirilmesini sağlamak

Belediyeler Mutabakat Önerileri

- 1-) Verilerin güncel olarak paylaşılması,
- 2-) Yetki ve sorumlulukta oldukları işlerin güncel olarak paylaşılması,
- 3-) Yerellerdeki geri bildirim mekanizmalarının incelenmesi ve geliştirilmesi,
- 4-) İş birliğinde oldukları STK'ların sayılarının artması,
- 5-) STK'lar ile iş takvimleri oluşturmaları,
- 6-) Meseleye ilişkin her ay halka açık en az bir etkinlik düzenlenmesi,
- 7-) Etkinlikler ve yereldeki geri bildirimlerden hareketle raporlamanın yapılması,
- 8-) Rapor çıktılarının politika yapıcılara ulaştırılması
- 9-) Rapor çıktılarının halka duyurulması

Vatandaşlara Mutabakat Önerileri

- 1-) Atık yönetimi
- 2-) Paylaşım ve duyuruların yapılması
- 3-) Çevrelerinde meseleyi gündeme getirecek kurumlar (muhtarlık, apt. yöneticileri, STK'lar vb.) ulaşmak
- 4-) Konuya ilişkin eğitim, etkinlik ve geniş kapsamlı organizasyonlara katılım
- 5-) Konuya ilişkin eğitim, etkinlik ve geniş kapsamlı organizasyonlarda rol alınması

MARMARA DENİZİ DOSTU SANAYİ MUTABAKATI

YAP:

Açık ve Şeffaf İletişim,
AR-GE ve İnovasyon Çalışmaları,
Dünya Mirası alanlarına saygı,
Eko-dizayn ürün tasarımı,
Endüstriyel Simbiyoz,
İklim eylemi stratejileri,
İzleme, ölçme ve performans takibi,
Koruma alanlarına saygı,
Sorumlu yatırım,
Temiz Üretim,
Üniversite- Sanayi iş birliği,
Yağmur hasadı sistemi,
Yenilenebilir kaynaklara yatırım

ONAR:

Denizin kaybettiği biyoçeşitliliğin geri kazandırılması için faaliyet yürütülmesi,
Denizin kaybettiği çözünmüş oksijen miktarını artırmak için faaliyet yürütülmesi,
Onarıcı adımlar için iş birlikleri faaliyetlerinin yürütülmesi

YAPMA:

Artırılmayan atıksu deşarjı,
Blue washing,
Doğal kaynakların sürdürülebilir olmayan tüketimi,
Döngüsel olmayan iş yapış şekilleri/ineer ekonomi,
Green washing,
SDG washing,
Ormansızlaşmaya sebep olan üretim şekilleri,
Kirlilik yükü mevzuatın üstündeki değerlerde olan atıksu deşarjı

AZALT:

Denize giden kirlilik yükünü azaltmak için adım at,
Doğal kaynak tüketimini azalt,
Karbon ayak izini azalt,
Su ayak izini azalt,
Tedarik ve değer zincirindeki çevresel etkiyi azalt,
İklim değişikliğinin etkilerini azaltmak için adım at

Marmara Denizi için Öncü Ol;
Mentörlük, savunuculuk veya
Faaliyetlere gönüllü katılım
gösterebilirsin.

Detaylı incelemek için
Link: <https://I24.im/CB2>

**ÇALIŞTAY YOLCULUĞUMUZA BİRLİKTE ÇIKTIĞIMIZ
YOL ARKADAŞLARIMIZ**

AYLIN GEZGÜÇ

Müsilajsız Marmara Proje Lideri

DR. NESLIHAN ÖZMAN

Müsilajsız Marmara Proje Danışmanı

SAVAŞ KARAKAŞ

Bir Umut Marmara Belgesel Yönetmeni

OLCAY UNGUN

İstanbul Ekoloji Kulübü Başkanı

MUSTAFA ÖZKUL

MBB Çevre Kontrol Bşk. Yrd.

KONUŞMACILARIMIZ

**FAZLA
GIDA®**

sade

sürdürülebilirlik
adımları derneği

KATILIM VE DESTEK SUNAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

KATILIM VE DESTEK SUNAN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

change.org

KATILIM VE DESTEK SUNAN PLATFORMLAR

Deniz Yaşamı ve Biyoçeşitliliği Koruma Çalışma Grubu:

- Akdeniz Koruma Derneği, *Vahit ALAN*
- WWF Türkiye, *Ayşe ORUÇ*
- İzmir Ekolojik Denge Derneği, *Efe İŞTİPLİLER*
- İstanbul Ekoloji Kulübü, *Asya ALPAY* ve *Olca UNGUN*
- Saros Gönüllüleri, *Ahmet KURT*, *Mürşide ÇOBAN* ve *Tuğba DİNER*

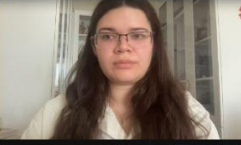
Tarım ve Gıda Çalışma Grubu:

- Fazla Gıda, *Merve ARICAN*-
- Gıda Kurtarma Derneği, *Devrim BARÇAK*-
- Çöpüne Sahip Çık Vakfı, *Emrah BİLGE*-

İklim Değişikliği Çalışma Grubu:

- Sürdürülebilirlik Adımları Derneği, *Emrah KURT*
- Yeşil Düşünce Derneği, *Serra ELDEM*
- Ekolog Derneği, *Alper GİRGEÇ*
- Change.org, *Nil ORMANLI BAŞPINAR*

ÇALIŞTAY KATILIMCILARIMIZA TEŞEKKÜR EDERİZ

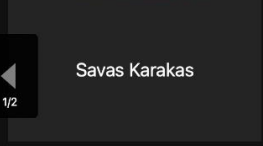
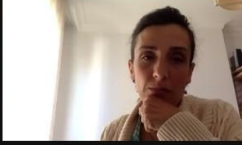
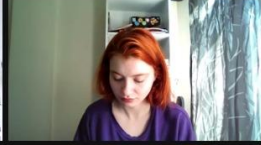
Aylin's iPad Pro

Müsilajsız Marmara Nedir?

Çözüm giden yolda birden fazla odağa sahip, sürdürülebilirlik vizyonu olan gönüllü bir sosyal girişimdir.

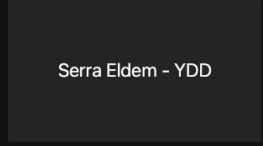
ETKİ ÇEMBERLERİ

Savas Karakas

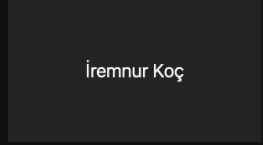
Vahit Alan AKD

Serra Eldem - YDD

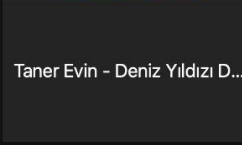
Ahmet iPhone'u

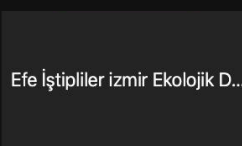
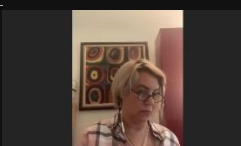
İremnur Koç

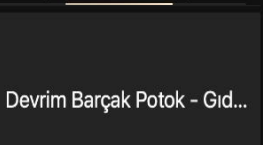
Yusuf Kurt KP

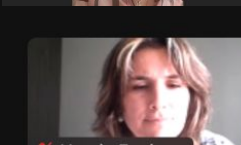
Taner Evin - Deniz Yıldızı D...

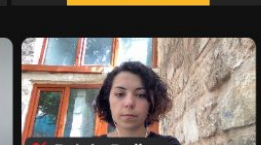
Efe İştipliler izmir Ekolojik D...

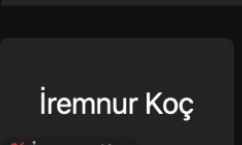
Devrim Barçak Potok - Gid...

Hande Eryılmaz

Belgin Doğan

İremnur Koç

İremnur Koç

TEŞEKKÜRLER

Her türlü soru ve katkınız için bizlerle her zaman iletişime geçebilirsiniz.

info@musilajsizmarmara.com

www.musilajsizmarmara.com

[musilajsizmarmara](https://www.instagram.com/musilajsizmarmara)

Bu deniz bizim, bu deniz
hepimizin. Hep birlikte denizimizi
ve dünyamızı kurtarabiliriz.

